

Zadeva C-549/23**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

29. avgust 2023

Predložitveno sodišče:

College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemska)

Datum predložitvene odločbe:

29. avgust 2023

Pritožniki:

American Express Europe SA

American Express Carte France SA

Visa Europe Ltd

MasterCard Europe SA

Autoriteit Consument en Markt

Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV

Predmet postopka v glavni stvari

Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe je bil vložen v sporu v zvezi s provizijami, ki se partnerju, ki souporablja znamko, plačajo pri izdaji kreditne kartice s souporabo znamk v okviru tristranske sheme plačilnih kartic. Autoriteit Consument en Markt (organ za varstvo potrošnikov in trg, Nizozemska) meni, da te provizije presegajo najvišji prag za medbančne provizije iz Uredbe 2015/751.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

V tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU se predložitveno sodišče sprašuje o učinkih izenačitve tristranske sheme plačilnih kartic s partnerjem, ki souporablja znamko, s štiristransko shemo plačilnih kartic v

okviru Uredbe 2015/751. Sodišče namreč dvomi o razlagi členov 4 in 5 Uredbe 2015/751, ki vsebujeta izraza „neto plačilo“ in „medbančne provizije“, kar predpostavlja plačila izdajatelju, medtem ko v tristranski shemi plačilnih kartic izdajatelja ni.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba člen 2, točka 11, Uredbe (EU) 2015/751 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije (v nadaljevanju: Uredba), kar zadeva materialne določbe te uredbe, razlagati tako, da se celoten neto znesek plačil, popustov ali spodbud, ki jih je partner, ki souporablja znamko, prejel od tristranske sheme plačilnih kartic v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi, šteje za neto plačilo, čeprav ta partner, ki souporablja znamko, sam ni izdajatelj?

2. Ali je treba člen 4 Uredbe v povezavi s členom 2, točka 10, drugi stavek, razlagati tako, da neto plačilo spada neposredno na področje člena 4?

3. Ali je treba člen 5 Uredbe razlagati tako, da se nanaša tudi na provizije – vključno z neto plačilom – ki jih partner, ki souporablja znamko, prejme od sheme plačilnih kartic, če partner, ki souporablja znamko, ni izdajatelj?

4a. Ali je treba člen 5 Uredbe razlagati tako, da ima provizija – vključno z neto plačilom – ki jo partner, ki souporablja znamko, prejme v zvezi s plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi, enakovreden namen kot medbančna provizija, če je namen te provizije razširitev dejavnosti sheme plačilnih kartic?

4b. Ali je treba člen 5 Uredbe razlagati tako, da ima provizija – vključno z neto plačilom – ki jo partner, ki souporablja znamko, prejme v zvezi s plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi, enakovreden učinek kot medbančna provizija, če je posledica te provizije razširitev dejavnosti sheme plačilnih kartic?

4c. Če je odgovor na ti vprašanji nikalen, se postavlja vprašanje, katera merila in/ali dejavnike je treba uporabiti za oceno, ali ima provizija – vključno z neto plačilom – ki jo partner, ki souporablja znamko, prejme v zvezi s plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi, enakovreden namen ali učinek kot medbančna provizija.

5. Ali je treba člen 5 Uredbe razlagati tako, da se provizija šteje za del medbančne provizije za namene uporabe člena 4 Uredbe že tedaj, če ima provizija enakovreden namen kot medbančna provizija?

6. Ali je treba člen 2, točka 11, Uredbe razlagati tako, da se lahko provizija, ki se zaračuna trgovcu, ki jo partner, ki souporablja znamko, plača tristranski shemi plačilnih kartic, odšteje od plačil, popustov ali spodbud, ki jih je partner, ki

souporablja znamko, prejel od tristranske sheme plačilnih kartic v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi?

7a. Ali je treba člen 2, točka 11, Uredbe razlagati tako, da se lahko od celotnega zneska, ki ga partner, ki souporablja znamko, prejme od sheme plačilnih kartic, odštejejo ne le njegove denarne provizije, temveč tudi stroški ali ekonomska protivrednost uspešnosti partnerja, ki souporablja znamko?

7b. Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen, na podlagi katerih meril je treba določiti to vrednost?

Navedene določbe prava Unije

Uredba (EU) 2015/751 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije: členi 2, 4 in 5

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Družbi American Express Europe in American Express, Carte France (v nadaljevanju skupaj: Amex) upravljata tristransko shemo plačilnih kartic v smislu člena 2, točka 18, Uredbe 2015/751. Družbi Visa in MasterCard upravljata štiristransko shemo plačilnih kartic v smislu člena 2, točka 17, Uredbe 2015/751.
- 2 V štiristranski shemi plačilnih kartic se plačilne transakcije izvajajo s posredovanjem izdajatelja (za imetnika kartice) in pridobitelja (za prejemnika plačila). Pri tem pridobitelj plačila plača izdajatelju provizijo za poravnavo transakcije – medbančno provizijo. Del medbančne provizije je neto plačilo, kot je opredeljeno v členu 2, točka 11, Uredbe 2015/751.
- 3 V tristranski shemi plačilnih kartic shema izda plačilno kartico in sama poravnava plačila, opravljena s kartico, zaradi česar v taki shemi ni (vidne) medbančne provizije. Z Uredbo 2015/751 je določena najvišja višina medbančnih provizij, zato je načeloma ni mogoče uporabiti za tristranske sheme plačilnih kartic. Vendar člen 1(5) Uredbe 2015/751 določa, da se ta uredba uporablja za tristransko shemo plačilnih kartic, kadar ta izda kartico skupaj s partnerjem, ki souporablja znamko.
- 4 Amex je leta 2010 sklenil partnerstvo z letalsko družbo Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (v nadaljevanju: KLM) kot partnerjem, ki souporablja znamko, za izdajo potrošnikom kreditnih kartic s souporabo znamk. Amex je družbi KLM za to poleg „bonusa za podpis“ plačal še številne druge provizije.
- 5 V okviru tega partnerstva imajo stranke dostop do programa zvestobe družbe KLM, v katerem lahko med drugim s potovanji z družbo KLM zbirajo „milje“. Te „milje“ je nato mogoče zamenjati za lete ali druge storitve družbe KLM. Poleg tega sta se družba KLM in Amex dogovorila, da lahko imetniki kartice Amex neposredno zbirajo milje v programu zvestobe. V ta namen Amex kupi milje od

- družbe KLM in jih dodeli imetnikom svojih kartic na podlagi uporabe kreditne kartice.
- 6 Leta 2018 je družba KLM objavila razpis za novo partnerstvo za souporabo znamk in med več sistemi plačilnih kartic, vključno s sistemoma Visa in MasterCard, za partnerja za sodelovanje ponovno izbrala Amex. V okviru tega novega partnerstva je Amex družbi KLM ponovno plačal „bonus za podpis“ in številne druge provizije.
 - 7 Organ za varstvo potrošnikov in trg je maja 2017 začel preiskavo o partnerstvu med Amexom in družbo KLM. Organ za varstvo potrošnikov in trg je 6. marca 2019 Amexu naložil denarno kazen, katere namen je bil, da Amex družbi KLM v okviru obstoječega in prihodnjega partnerstva za souporabo znamk plačuje provizijo, ki na transakcijo ne presega 0,3 % vrednosti transakcije, kot je določeno v členu 4 v povezavi s členom 5 Uredbe 2015/751.
 - 8 Amex in družba KLM sta zoper to odločbo z dne 6. marca 2019 pri organu za varstvo potrošnikov in trg vložila ugovor. Trdita, da znotraj partnerstva upoštevata 0,3-odstotni prag, med drugim zato, ker Amex od provizij, ki jih plačuje, odšteje vrednost kupljenih milj.
 - 9 Organ za varstvo potrošnikov in trg je z odločbo z dne 22. januarja 2020 ugovora Amexa in družbe KLM zavrnil kot neutemeljena in nato z odločbo z dne 21. decembra 2020 izterjal denarne kazni.
 - 10 Družba KLM in Amex sta zoper odločbo z dne 21. decembra 2020 vložila tožbi pri rechtbank Rotterdam (sodišče v Rotterdamu, Nizozemska). To sodišče je ugodilo tožbama Amexa in družbe KLM, razglasilo ničnost odločb organa za varstvo potrošnikov in trg z dne 22. januarja 2020 in 21. decembra 2020 ter mu naložilo sprejetje nove odločbe. Rechtbank Rotterdam (sodišče v Rotterdamu) je razsodilo, da organ za varstvo potrošnikov in trg ni zadostno utemeljil svojega stališča, da je treba vse provizije, ki jih Amex plačuje družbi KLM, šteti za implicitno medbančno provizijo, ker ta organ ni dokazal, da imajo te provizije enakovreden namen ali učinek kot medbančna provizija. Zato rechtbank Rotterdam (sodišče v Rotterdamu) ne more ugotoviti, da je Amex kršil člen 4 v povezavi s členom 5 Uredbe 2015/751.
 - 11 Na predložitveno sodišče so se pritožili tako organ za varstvo potrošnikov in trg kot tudi družba KLM in Amex. Prav tako sta se pritožili družbi Visa in MasterCard kot zainteresirani stranki v postopku na prvi stopnji.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

Razlaga člena 4 Uredbe 2015/751

- 12 Amex trdi, da tako kot znotraj štiristranske sheme plačilnih kartic obstajajo provizije, ki niso urejene z Uredbo 2015/751, obstajajo tudi znotraj tristranske

sheme plačilnih kartic provizije, ki niso urejene s to uredbo. Tako po besedilu kot po namenu Uredbe 2015/751 naj bi vanjo spadale le provizije izdajatelju kartice, ki pa jih v tristranski shemi plačilnih kartic ni.

- 13 Organ za varstvo potrošnikov in trg trdi, da je treba provizije, ki jih družba KLM prejema od Amexa, šteti za neto plačilo v smislu člena 2, točka 11, Uredbe 2015/751 in so zato del medbančne provizije. Po mnenju organa se za to, da bi se plačilo štelo za medbančno provizijo in, natančneje, neto plačilo, ne zahteva, da plačila prejme izdajatelj, ki ga v tristranski shemi plačilnih kartic s partnerjem, ki souporablja znamko, ni. Najvišja višina te medbančne provizije naj bi bila urejena v členu 4 Uredbe 2015/751, zato naj bi bilo zadevno neto plačilo neposredno zajeto s to določbo. Pri tem stališču ga podpira tudi družba MasterCard.

Razlaga člena 5 Uredbe 2015/75

- 14 Po mnenju Amexa besedilo člena 5 Uredbe 2015/751 nasprotuje temu, da bi se provizije partnerju, ki souporablja znamko, ki ni izdajatelj, štete za medbančno provizijo. Zato naj ne bi bilo treba preučiti, ali imajo provizije enakovreden namen ali učinek kot medbančne provizije.
- 15 Organ za varstvo potrošnikov in trg ter družbi MasterCard in Visa nasprotno trdijo, da je zakonodajalec Unije pri sprejemanju Uredbe 2015/751 domneval, da bi lahko provizije, izplačane partnerju, ki souporablja znamko, v tristranski shemi plačilnih kartic, povzročile podobne motnje v delovanju trga kot medbančna provizija v štiristranski shemi.
- 16 Organ za varstvo potrošnikov in trg meni, da je za to pomemben učinek provizije v razmerju med shemo plačilnih kartic in partnerjem, ki souporablja znamko. Provizije naj bi bile enakovredne, če lahko prepričajo tretjo osebo v sodelovanje s shemo plačilnih kartic, ne glede na to, ali je ta učinek nameravan.

Razlaga pojma „neto plačilo“

- 17 Amex in družba KLM trdita, da je treba pri izračunu neto plačila od provizij, ki jih Amex plačuje družbi, odšteti provizijo, ki se zaračuna trgovcu, ki jo družba KLM plačuje Amexu za sprejemanje transakcij s kreditnimi karticami. Za to naj bi se upoštevale tudi milje, ki jih kupi Amex, kar pomeni, da naj ne bi bil presežen prag 0,3 % iz člena 4 Uredbe 2015/751.
- 18 Organ za varstvo potrošnikov in trg trdi, da provizije, ki se zaračuna trgovcu, ki jo družba KLM plačuje Amexu za sprejemanje transakcij s kreditnimi karticami, ni mogoče odšteti, ker je to plačilo opravljeno v okviru pravnega razmerja, ki ni povezano s skupno izdajo plačilne kartice. V zvezi z miljami meni, da je njihova vrednost določena previsoko, saj se vse milje ne unovčijo 100-odstotno, kar lahko pripelje do tega, da se zaobide najvišja medbančna provizija.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 19 To, da je tristranska shema plačilnih kartic s partnerjem, ki souporablja znamko, enakovredna štiristranski shemi plačilnih kartic, je bilo v Uredbo 2015/751 dodano v pozni fazi zakonodajnega postopka, zato je njeno besedilo prilagojeno štiristranskim shemam plačilnih kartic z ločenim izdajateljem. Sodišče je v sodbi z dne 7. februarja 2018 (C-304/16, American Express, EU:C:2018:66) že odločilo, da za uporabo člena 1(5) Uredbe 2015/751 ni nujno, da partner, ki souporablja blagovno znamko, v tristranski shemi plačilnih kartic nastopa kot izdajatelj v smislu člena 2, točka 2, te uredbe, da bi se zadevna tristranska shema plačilnih kartic lahko štela za štiristransko shemo plačilnih kartic.
- 20 V nasprotju s sodiščem prve stopnje predložitveno sodišče meni, da glede na posledice te enakovrednosti razlaga členov 4 in 5 Uredbe 2015/751 ni tako jasna, da ne bi razumno dopuščala dvoma. Zato predložitveno sodišče – da bi lahko presodilo, ali je s provizijami, ki jih Amex plačuje družbi KLM, svojemu partnerju, ki souporablja znamko, pri izdaji kreditne kartice s souporabo znamk, kršena Uredba 2015/751 – prosi za pojasnilo v zvezi z več točkami.

Razlaga člena 4 Uredbe 2015/751

Prvo vprašanje

- 21 Po mnenju predložitvenega sodišča ni jasno, ali plačila, ki jih družba KLM prejema od Amexa, pomenijo neto plačilo v smislu člena 2, točka 11, saj opredelitev tega pojma zahteva, da plačila prejme izdajatelj, ki ga pri tristranski shemi plačilnih kartic ni.
- 22 Sodišče je v točkah 70 in 71 v zadevi C-304/16 že presodilo, da ni mogoče izključiti, da se neko plačilo ali ugodnost lahko opredeli kot implicitna medbančna provizija, čeprav partner, ki souporablja znamko, ne deluje kot izdajatelj. Ker je neto plačilo iz člena 2, točka 10, Uredbe 2015/751 del medbančne provizije, se sodišče sprašuje, ali se tudi za neto plačilo ne zahteva, da plačila prejme izdajatelj.

Drugo vprašanje

- 23 Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, se predložitveno sodišče sprašuje, ali za neto plačilo, ki je del medbančne provizije, neposredno velja zgornja meja medbančne provizije iz člena 4 Uredbe 2015/751. V tem primeru namreč ne bi bilo treba preučiti, ali ima tako neto plačilo enakovreden namen ali učinek kot medbančna provizija, kot je zahtevano s členom 5 Uredbe 2015/751.

Razlaga člena 5 Uredbe 2015/751*Tretje vprašanje*

- 24 Člen 5 Uredbe 2015/751 določa prepoved zaobhajanja za provizije, ki se plačajo izdajatelju. Predložitveno sodišče se ponovno sprašuje, ali je glede na točki 70 in 71 v zadevi C-304/16 za tristranske sheme plačilnih kartic mogoče šteti, da za uporabo prepovedi zaobhajanja ni nujno, da je prejemnik provizij izdajatelj.

Četrto vprašanje, točke (a), (b) in (c)

- 25 Če bo odgovor na tretje vprašanje pritrdilen, predložitvenemu sodišču iz besedila Uredbe 2015/751 ni jasno, kdaj imajo provizije, plačane partnerju, ki souporablja znamko, v tristranski shemi plačilnih kartic enakovreden „namen ali učinek“ kot medbančna provizija, kot je zahtevano s členom 5 Uredbe 2015/751.
- 26 Predložitveno sodišče iz zgodovine nastanka Uredbe 2015/751 in sklepnih predlogov generalnega pravobranilca z dne 6. julija 2017 v zadevi C-304/16 (EU:C:2017:524, zlasti točke 95, 96 in 132 ter opomba 44) sklepa, da bi lahko imela provizija v taki tristranski shemi plačilnih kartic enakovreden učinek ali namen kot medbančna provizija, če je posledica te provizije razširitev dejavnosti sheme plačilnih kartic.

Peto vprašanje

- 27 Poleg tega se predložitveno sodišče sprašuje, ali glede na besedilo „z enakovrednim namenom ali učinkom kot medbančna provizija“ [lasten poudarek] iz člena 5 Uredbe 2015/751 za namene člena 4 te uredbe zadostuje, da ima provizija enakovreden namen kot medbančna provizija. Po njegovem mnenju je namreč tudi glede na cilj Uredbe 2015/751, da se ublaži vpliv stroškov, povezanih s transakcijami s plačilnimi karticami, na potrošnike, mogoče šteti, da je pomemben predvsem učinek provizije, preden ta provizija za uporabo člena 4 Uredbe 2015/751 postane del medbančne provizije.

- 28 Razlaga pojma „neto plačilo“

Šesto vprašanje

- 29 Predložitveno sodišče v zvezi s tristransko shemo plačilnih kartic dvomi tudi o načinu izračuna celotnega neto zneska, ki je pojem iz opredelitve pojma „neto plačilo“ iz člena 2, točka 11, Uredbe 2015/751.
- 30 Navaja, da uvodna izjava 31 Uredbe 2015/751 neto plačilo povezuje s prepovedjo zaobhajanja iz člena 5 te uredbe. V uvodni izjavi 31 je zlasti navedeno, da je treba zaradi preverjanja, ali prihaja do zaobhajanja, za izračun neto plačila celotni znesek „plačil ali spodbud“, ki jih je prejel izdajatelj, zmanjšati za „provizije“, ki jih je izdajatelj plačal shemi plačilnih kartic. Gre torej za dva tokova provizij, in

sicer po eni strani za „plačila ali spodbude“, ki jih shema plačilnih kartic plača izdajatelju, in po drugi strani za „provizije“, ki jih izdajatelj ali partner, ki souporablja znamko, plača shemi plačilnih kartic.

- 31 Predložitveno sodišče se v okviru zadevne tristranske sheme plačilnih kartic brez določljivega izdajatelja sprašuje, ali provizija, ki se zaračuna trgovcu, ki jo družba KLM plačuje Amexu za sprejemanje transakcij s kreditnimi karticami, spada v ta drugi tok provizij in jo je zato mogoče odšteti od plačil provizij, ki jih Amex plačuje družbi KLM, za izračun medbančne provizije.

Sedmo vprašanje, točki (a) in (b)

- 32 Nazadnje predložitveno sodišče navaja, da z besedilom opredelitve pojma „neto plačilo“ in uvodno izjavo 31 provizije, ki jih je treba upoštevati, niso omejene le na denarne provizije. Predložitveno sodišče zato ugotavlja, da bi bilo milje, ki jih Amex kupi od družbe KLM, mogoče odšteti od skupnih provizij, ki jih plačuje družbi KLM in ki so upoštevne za izračun neto plačila. Predložitveno sodišče se poleg tega sprašuje, kako je treba določiti vrednost teh nedenarnih provizij, da se prepreči, da bi se zaobšla najvišja medbančna provizija, določena v členu 4 Uredbe 2015/751.